

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

28 февруари 1991 година*

„Тълкуване на член 3, буква е), членове 5, 30 - 36, 59 - 66 и 85 от Договора за ЕИО - Национално законодателство, което забранява наемането на работници в обектите за търговия на дребно в неделните дни след 12 часа”

По дело C-332/89

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на Cour d'Appel de Mons (Белгия) в наказателното производство, висящо пред този съд срещу

André Marchandise,

Jean-Marie Chapuis,

SA Traftitex

относно тълкуването на член 3, буква е), членове 5, 30 - 36, 59 - 66 и 85 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н O. Due, председател, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н G. C. Rodríguez Iglesias, г-н M. Díez de Velasco, председатели на състав, г-н R. Joliet, г-н F. Grévisse и г-н M. Zuleeg, съдии,

генерален адвокат: г-н W. Van Gerven,

секретар: г-н D. Louterman, главен администратор,

като има предвид писмените становища, представени:

- за г-н André Marchandise, г-н Jean-Marie Chapuis и SA Traftitex, от адв. Francis Bauduin, avocat от адвокатската колегия на Брюксел, и от адв. Jean Wagener, avocat от адвокатската колегия на Люксембург,

- за Комисията, от г-н René Varents, член на правната служба, и г-н Hervé Lehman, френски държавен служител на разположение на правната служба, в качеството на представители,

предвид доклада от съдебното заседание,

* Език на производството: френски.

след като изслуша устните становища на г-н А. Marchandise, г-н J.-M. Chapuis и SA Trafiteх, за които се яви адв. F. Bauduin и Tailleur, avocats от адвокатската колегия на Брюксел, и на Комисията в съдебното заседание от 26 септември 1990 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 ноември 1990 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 5 октомври 1989 г., постъпило в Съда на 27 октомври същата година, Cour d'Appel de Mons (Апелативен съд на Монс, Белгия), е поставил по силата на член 177 от Договора за ЕИО преюдициален въпрос относно тълкуването на член 3, буква е), членове 5, 30 - 36, 59 - 66 и 85 от този договор, с оглед определянето на това дали една национална правна уредба, забраняваща наемането на работници в обекти за търговия на дребно в неделните дни след 12 часа, е съвместима с тези разпоредби.

2. Съгласно свързаните разпоредби на членове 11 и 14, параграф 1 от белгийския Loi sur le Travail (Трудов закон) от 16 март 1971 г., е забранено да се наемат работници в обектите за търговия на дребно в неделните дни след 12 часа. Член 53 на този закон уточнява, че неспазването на това правило налага на работодателя наказание лишаване от свобода и глоба.

3. Г-н André Marchandise, управител на дружеството Trafiteх, и г-н Jean-Marie Chapuis, служител в това дружество, са преследвани от прокуратурата поради наемането в няколко случая между 14 септември 1986 г. и 14 декември 1986 г. на девет работника през неделните дни след 12 часа в магазин за търговия на дребно, в противоречие на Loi sur le Travail от 16 март 1971 г.

4. На 1 юни 1988 г. Tribunal correctionnel de Charleroi (Наказателният съд на Шарлероа) е признал подсъдимите за виновни за престъпленията и ги е осъдил на наказания глоба и в допълнение лишаване от свобода, като присъдата е с отложено изпълнение в случая на Jean-Marie Chapuis. Със същото съдебно решение, дружеството Trafiteх е обявено за носещо гражданска отговорност да заплати глобите.

5. След като всички страни са обжалвали това решение, четвърти състав на Cour d'Appel de Mons, който заседава като наказателен съд, е постановил решение, с което е отнесъл до Съда един преюдициален въпрос относно това дали:

„разпоредбите на членове 1, 11, член 14, параграф 1, членове 53, 54, 57, 58 и 59 от Закона от 16 март 1971 г., изменени по-специално със Закона от 20 юли 1978 г. и с Кралски указ № 15 от 23 октомври 1978 г., съдържат нарушение на член 3, буква е), членове 5, 30 - 36, 59 - 66 и 85 от Римския договор от 25 март 1957 г.”.

6. Позовава се на доклада от съдебното заседание за пълните подробности относно правната уредба и обстоятелствата по спора по главното производство, развитието на производството, както и писмените становищата, представени пред Съда, които по-нататък се упоменават или обсъждат само доколкото е необходимо за мотивирането на Съда.

7. В началото трябва да се отбележи, че Съдът не е този, който трябва, в рамките на преюдициално производство, да се произнася относно съвместимостта на една национална разпоредба с Договора, при все това той е оправомощен да предостави на националния съд всички критерии относно тълкуването на правото на Общността, които биха му позволили да оцени тази съвместимост за целите на постановяване на решение по делото, с което е сезиран.

По член 30 от Договора за ЕИО

8. Националният съд по същество иска да установи дали разпоредби, които забраняват наемането на работници в обекти за търговия на дребно в неделните дни, съставляват мярка с равностоен на количествени ограничения ефект по смисъла на член 30 от Договора.

9. Първо трябва да се отбележи, че национална правна уредба, която забранява наемането на персонал в неделните дни в обектите за търговия на дребно, не е предназначена да контролира търговията. При все това, то може да породи ограничителни последици спрямо свободното движение на стоки. Въпреки че е малко вероятно затварянето на някои видове магазини в неделните дни да причини потребителите да се въздържат като цяло от пазаруване на продукти, които са налични през делничните дни, остава фактът, че такава забрана може да има негативно отражение върху обема на продажбите и отгук върху обема на вноса.

10. Освен това, правна уредба от този вид засяга продажбата както на местни, така и на вносни продукти. По принцип, търгуването на продукти, внесени от други държави-членки, следователно не е затруднено в по-голяма степен отколкото търгуването на местни продукти (вж. В този смисъл Решението на Съда от 23 ноември 1989 г. по дело *Torfaen Borough Council/V & Q plc*, C-145/88, Recueil, стр. 3851).

11. В това решение, Съдът е отсъдел по същество, по отношение на подобна национална правна уредба, която забранява отварянето на обекти за търговия на дребно в неделните дни, че такава забрана не е съвместима с принципа за свободното движение на стоки, предвиден в Договора, освен ако всяка пречка пред търговията в Общността, породена във връзка с това, не надвишава необходимото, за да се гарантира постигането на въпросната цел, и освен ако тази цел е оправдана с оглед на правото на Общността.

12. При тези условия първо трябва да се заяви, че правна уредба, като разглежданата, преследва цел, която е оправдана по отношение на правото на

Общността. Всъщност Съдът вече е счел, в своето решение от 23 ноември 1989 г., посочено по-горе, че националните правни уредби, които уреждат работното време на местата за търговия на дребно отразяват някои политически и икономически избори, доколкото тяхната цел е да гарантират, че работните и неработните часове са така уредени, че да съответстват на националните или регионални социокултурни характеристики, и че в настоящото състояние на правото на Общността, е въпрос от компетентността на държавите-членки.

13. Освен това трябва да се установи, че ограничителните ефекти върху търговията, които могат да произтекат от такава правна уредба не изглеждат като прекомерни по отношение на преследваната цел.

14. Следователно на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 30 от Договора трябва да се тълкува в смисъл, че забраната, която предвижда не се прилага по отношение на национална правна уредба, която забранява наемането на персонал в неделните дни след 12 часа.

По член 34 от Договора за ЕИО

15. От друга страна, преюдициалният въпрос цели да установи дали въпросната мярка съставлява количествено ограничение при износ по смисъла на член 34 от Договора.

16. В тази връзка трябва да се припомни, че в Решението от 8 ноември 1979 г. по дело *Groenveld* (15/79, *Recueil*, стр. 3409), Съдът по същество е счел, че една национална мярка, която се прилага обективно спрямо производството на стоки от определен вид без да се прави разграничение в зависимост от това дали те са предназначени за националния пазар или за износ, не е несъвместима с член 34 от Договора.

17. Следователно на тази част на преюдициалния въпрос трябва да се отговори, че национална правна уредба, която забранява наемането на работници в неделните дни след 12 часа, не е несъвместима с член 34 от Договора, тъй като не е предназначена да контролира моделите на търговия между държавите-членки и се прилага в съответствие с обективни критерии спрямо всички търговци в определен сектор, без да се прави разграничение между стоките, които потребителят възнамерява да използва на мястото, където те са закупени и тези, които той иска да изнесе.

По членове 59 - 66 от Договора за ЕИО

18. Националният съд също така повдига въпрос относно валидността на разглежданата мярка в светлината на членове 59 - 66 от Договора. Тези членове целят да установят свобода на предоставяне на услуги в рамките на Общността. Член 60 от Договора предвижда, че услугите трябва да се разглеждат като такива,

когато те обичайно се предоставят срещу възнаграждение, освен, *inter alia*, когато те са регламентирани от разпоредбите относно свободното движение на стоки.

19. След това трябва да се посочи, че в настоящия случай става въпрос за правна уредба относно правила за поведението на търговията на дребно, чиято цел е защитата на работниците. С оглед на тези характеристики, тази правна уредба трябва да се разглежда по отношение на член 30 от Договора, както Съдът подчертава в Решението *Torfaen Borough Council/V & Q plc*, посочено по-горе. Следователно, разпоредбите относно свободното движение на услуги не могат да се прилагат.

По член 3, буква е), членове 5 и 85 от Договора за ЕИО

20. Накрая, националният съд иска да разгледа съответните национални разпоредби по отношение на член 3, буква е), членове 5 и 85 от Договора.

21. Поставеният от националния съд въпрос по отношение на тези разпоредби трябва да се разбира като целящ по същество определянето на това дали една национална правна уредба, която забранява наемането на работници в обекти за търговия на дребно в неделните дни, е съвместима или не със задълженията, които произтичат за държавите-членки от член 5 от Договора за ЕИО, заедно с членове 3, буква е) и член 85 от същия договор.

22. Трябва да се припомни в тази връзка, че членове 85 и 86 от Договора, *per se*, се отнасят само до поведението на предприятията, а не до националното законодателство. От постоянна практика на Съда следва обаче, че членове 85 и 86, в едно с член 5 от Договора, изискват от държавите-членки да не въвеждат или поддържат в сила мерки, дори от законодателно естество, които могат да направят неефективни правилата на конкуренцията, приложими спрямо предприятията. Такъв би бил случаят по силата на същата съдебна практика, ако една държава-членка би изисквала или благоприятствала приемането на споразумения, решения или съгласувани практики в противоречие с член 85 или да засилва техните последици, или да лиши собственото си законодателство от неговия официален характер чрез делегирането на частни търговци на отговорността за вземането на решения, които засягат икономическата сфера (вж. Решение от 21 септември 1988 г. по дело *van Euske/Aspa*, точка 16, 267/86, *Recueil*, стр. 4769).

23. Трябва да се констатира, че в настоящия случай няма доказателства пред Съда в подкрепа на заключението, че разглежданата правна уредба е цели да засили последиците на предварително съществуващи споразумения, решения или съгласувани практики. Освен това, никой аспект на тази правна уредба не може да го лиши от неговия официален характер.

По съдебните разноски

24. Разходите, направени от Комисията на Европейските общности, която е представила становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен пред него от Cour d'Appel de Mons, с Решение от 5 октомври 1989 г., реши:

- 1. Член 30 от Договора за ЕИО трябва да се тълкува в смисъл, че забраната, която предвижда не се прилага по отношение на национална правна уредба, която забранява наемането на персонал в неделните дни след 12 часа.**
- 2. Член 34 от Договора трябва да се тълкува в смисъл, че забраната, която предвижда не се прилага по отношение на такава правна уредба.**
- 3. Нито членове 59 – 66 от Договора, нито свързаните разпоредби на член 3, буква е), членове 5 и 85 от Договора се прилагат по отношение на такава правна уредба.**

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 28 февруари 1991 година.

Подписи